

קונטרס

הַסְבָּלוֹת מִשְׁתַּלֵּם

יעזר הרבה על המדה היקרה של סבלנות, ואיך
שמשתלם להיות סבלן פתני יום יום, ומביא
לאדם פריאות והצלחה בגוף ובנפש.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

מוהרא"ש נ"י אָמַר פֿעם, בְּעֵינַי סְבֻלָּנוֹת
צָרִיכִים לְחַבֵּר עוֹד הַמּוֹן סְפָרִים, כִּי רַב
רָבִם שֶׁל הַצְּרוּת וְהַזְּקוּת שֶׁל בְּנֵי-אָדָם
הוּא רַק מִסְפַּת דְּחִיקַת הַשְּׁעָה וְשִׁמְאֻפְדִּים
אֶת הַסְּבֻלָּנוֹת, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִרְחִיב
עוֹד הַרְבֵּה אֶת הַדְּבָר עַל עֵגוֹן סְבֻלָּנוֹת,
וְאָמַר שְׁמַדַּת הַסְּבֻלָּנוֹת יִכְנִיס מְשִׁיחַ
בְּעוֹלָם, בֶּן גְּלוּת רַבָּנוּ וְל.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקצא)

קוּנְטֵרס הַסְבְּלוֹנוֹת מִשְׁתַּלְמֵת

.א.

בְּנֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר מִקְרִי וּפְגִיעֵי
הַזְמַן רַבִּים הֵמָּה, וְעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד כָּל מִינֵי
צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, עַד שֶׁאֵין לָךְ בֶּן אָדָם שְׁלֵא יַעֲבֹרוּ לוֹ
בְּאֵיזָה יוֹם אִיזוֹ מְרִירוֹת אֵילוֹ צָרוֹת, אֵילוֹ חוֹבוֹת
— הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאַחֲרִים, וְאֵין שׁוֹם מְנוּס לְבָרוּחַ
וְלִהְנַצֵּל מִזֶּה, אֶלָּא עַל-יְדֵי מַדַּת הַסְבְּלוֹנוֹת, כִּי
בְּאַמֶּת מַה נִּקְרָא צַעַר, וּמַה נִּקְרָא יִסּוּרִים, מַה נִּקְרָא
הִרְפָּתָקָאוֹת, וּמַה נִּקְרָא חוֹבוֹת, רַק כְּשֶׁמִּסְתַּבֵּךְ עִם
זוּלָתוֹ, אַחֲרַת זֶה לֹא נִקְרָא צַעַר וְלֹא נִקְרָא יִסּוּרִים,
זֶה לֹא נִקְרָא מְכַאוּבִים, זֶה לֹא נִקְרָא חוֹבוֹת וְלֹא
נִקְרָא מְרִירוֹת, כִּי בְּאַמֶּת מִי שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה

ומזככת בו יתברך, אז בא להכרה מלאה מה יש
 לך עם זולתך, אין זה אלא שנסתבכת עמו, ועכשו
 אתה משלים את המחיר, רק קשה וכבד לך מאד
 מאד, שזה כלל המרירות והצרות והיסורים שאדם
 סובל מזולתו, ולכן אם רוצים להנצל מזה ולעבור
 את העולם הזה בשלום ובאהבה, באחדות וברעות,
 בשמחה, בששון ובישוב הדעת, אי אפשר כי אם
 על-ידי שמקבל על עצמו מדת הסבלנות, ולסבל
 כל הבא עליו, ולא לעשות שום עסק מכל הבא
 אליו, ואף שבתחלה אני יודע שמדת הסבלנות
 מאד מאד קשה, כי סוף כל סוף אני סובל צרות
 ויסורים ומרירות והרפתקאות וחובות, ואתה בא
 ואומר לי להיות סבלן, קל להגיד לאדם דבר כזה,
 אבל להוציא מהכח אל הפעל, זה דבר הכי קשה,
 כי טבע של האדם שהוא נח לכעס ונח להתעצבן
 וקשה לסבל; ולכן אהובי, בני היקר, עלי לומר לך,
 אם אתה רוצה להפטר אחת ולתמיד מכל צרותיך
 ומכל יסוריך ומכל הרפתקאותיך ומכל חובותיך,
 הרגל את עצמך במדת הסבלנות, כי ה"סבלנות
 משתלמת" לאדם בין בגשמי ובין ברוחני,
 וכשאדם מחזיר בעצמו מדת הסבלנות, אז חי
 חיים ערבים ומתקים, חיים נעימים ומצלחים,

הסבלנות משתלמת קלא

ועובר את זה העולם בקלות, בגשמיות אינו מסתבך עם אף אחד, פלוני אומר לו משהו, והוא אינו מגיב ואינו משיב לו, אלא חושב שמה יהיה כבר אם אני אשיב לו, לא תהיה לי מזה איזו תועלת, הלא סוף כל סוף אסתבך יותר ויותר, ועל-כן הוא סבלן ויודע ש"הסבלנות משתלמת", לא להסתבך עם זולתו, ודיקא על-ידי-זה יצליח את דרכו מאד, וכמו-כן ברוחניות כשאדם רוצה לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ואף שעשה כבר את כל הרע והחשך בחייו ועכשו כשרוצה לשוב בתשובה אמיתית קשה ומר לו מאד, כי זה שטבע בטעם הרע, בחשך ובזהמה, וכשרוצה לשוב בתשובה שלמה ולעשות בדיוק ההפוך, לנתק את עצמו מהרע והזהמה והחשך והטמאה שנלכד בה, מאד מאד קשה לו, אף שהוא כבר מצליח לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, עם כל זאת הטבע שנדבק בו בעת היותו בטמאה בזהמה וברע מושך אותו חזרה, וזה אשר שובר כל בעל תשובה, אבל אם הוא סבלן בעצמו, ויודע ש"סבלנות משתלמת", ואינו מסתכל על כך שנופל תמיד בחזרה, אלא מקבל על עצמו קבלה חזקה יהיה מה שיהיה ויעבר מה שיעבר, ברגע שקבלתי

על עצמי לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ולנתק את עצמי מהרע והחשך והשקר והזהמה שהייתי בהם עד עכשו, אפלו שבין כך ובין כך אני חוזר אל הרע והטמאה, כי הם חוזרים ומתעוררים בכל פעם בפעם למשך אותי בתורה אליהם, עם כל זאת אני אהיה סבלן גדול עם עצמי ואיני מקפיד על עצמי, ואיני מתעצבן על עצמי — היפכן שאני חוזר אל הרע, אלא אני מסיח דעת מה עבר, ואיני מסתכל אחורנית כלל, אלא ממשיך בתשובה שלמה ועושה את רצון קוני. ויש לו סבלנות גדולה עם עצמו, אז "הסבלנות משתלמת" לו, וזוכה סוף כל סוף לנתק את עצמו מהרע והחשך והזהמה והטמאה שנלכד בהם, וזוכה להכנס אל תוך הקדושה; ועל-כן, אהובי, בני היקר, צריך שתדע, "הסבלנות משתלמת" תמיד, בין ברוחני — כפשוטה לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, צריך להיות סבלן על כל הבא עליו, ולא להתעצבן ולכעס על עצמו, והן עם בני-אדם צריך להיות סבלן גדול מאוד, ששום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותו, ואז דיקא כשהולך בדרך זו, הוא מצליח בין בגשמי ובין ברוחני; אשרי מי שקונה לעצמו מדת הסבלנות, ורואה שהסבלנות

משתלמת לו תמיד.

ב.

אהובי, בני היקר! כשאתה רואה מחלקת ומריבות וקטטות, ברח לך משם, כי במקום מחלקת ומריבות וקטטות, שם מקום הסטרא אחרא והקלפות והשקר; ועל-כן אם אתה מוצא בן אדם קשה, שרק רוצה לריב אתך, ברח לך ממנו, כי זה סימן שהאדם הזה לא בא מהקדושה; כי באמת מי שזוכה להאמין בו יתברך, ויודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, הוא אף פעם לא יתחיל לריב עם אף אחד, כי מה שיה לריב עם מישהו, הלא כל העולם כלו הוא אין סוף ברון הוא, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא מהמאציל העליון, ובידיעה זו כבר אין לאדם טעם לצאת ולחלק על מישהו, ולכן בכל מחלקת ומריבות וקטטות, יש שם כפירות ואפיקורסות, שבאות בדרך כלל מדיחיקת השעה ועצבנות,

שֶׁעֲצָבֶיךָ עוֹבְדִים עָלֶיךָ, וְאֵין לּוֹ שׁוּם יִשׁוּב הַדַּעַת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא רְחוּק מִסְבְּלָנוּת, כִּי אֲמוּנָה וְיִשׁוּב הַדַּעַת וְשְׁלוֹם וְאַהֲבָה תְלוּיִים בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכִשְׁאָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַּרֵךְ מִחַיָּה וּמְהֵרָה אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד, אֲזִי יֵאָרִיךְ אִפּוֹ עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְיִהְיֶה סְבֻלָּן גָּדוֹל עַל כָּל הַבָּא אֵלָיךָ, וְלֹא יִרְצֶה לְרִיב עִם אַף אֶחָד; לְכֵן רָאָה אֱהוֹבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבֻלָּנוּת, וְתִהְיֶה סְבֻלָּן עַל כָּל אֲשֶׁר בָּא עָלֶיךָ, כִּי הַ"סְבֻלָּנוּת מִשְׁתַּלְמֶת" הֵן לְעֲכָשׁוֹ וְהֵן לְאַחַר זְמַן, לְעֲכָשׁוֹ זֶה מִשְׁתַּלֵּם, כִּי אֵין הַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוּת בְּאִים לְאָדָם, אֶלָּא בְּרַגַע זֶה שֶׁאֶחָד מִקְּנִיט אוֹתְךָ וּמְצַעַר וּמְבַזֶּה אוֹתְךָ, אוֹ מִשְׁפִּיל וּמְדַכָּא אוֹתְךָ, וְכִשְׁאֵין לְךָ סְבֻלָּנוּת אַתָּה עוֹנֶה לוֹ, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֶׁאַתָּה בָּא לְיַדֵּי הַכָּאוֹת, אֲזִי מִתְחִילִים הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וּמְרִירוֹת, כִּי אֵין עוֹד צַעַר וְיִסּוּרִים כְּמוֹ מַחְלָקָת וּמְרִיבוּת שֵׁשׁ מִבְּנֵי-אָדָם, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֶׁבָאִים כְּבָר לְיַדֵּי הַכָּאוֹת, וְעַל-כֵּן אִם הֵייתָ סְבֻלָּן, הֵייתָ רוֹאֶה שְׁעַם סְבֻלָּנוּת רַק מְנַצְחִים, כִּי הַ"סְבֻלָּנוּת מִשְׁתַּלְמֶת" כְּבָר עֲכָשׁוֹ, שֶׁהַשׁוֹנֵא יִנְבַח

הסבלנות משתלמת קלה

כמו שגיבחת, וידבר מה שידבר, לי אין שום עסק אתו, וכשאעזב אותו ולא אגיב לו על החרופין והגדופין שהם מנת חלקי, על-ידי-זה יתבטל ממני לגמרי, ומה גם שלטוח ארך ה"סבלנות משתלמת" מאד מאד, כי אף פעם לא תדע איך ומתי תצטרך לאדם הזה, כי העולם הזה הוא קטן מאד מאד, הנה נדמה שכבר אף פעם לא ארצה להסתפל בפרצופו של אותו אדם, מכל שכן לדבר עמו, ומכל שכן וכל שכן להתעסק עמו, והנה הקדוש-ברוך-הוא מסבב סבות, ונעשים בני משפחה וקרובים או מחתנים, ואיזו בושה ואיזו חרפה ואיזה צער ואיזו עגמת נפש יש לאדם שלא החזיק את כעסו לרגע, והיה דוחק את השעה, וענה למצער ולמבוז ולמחרפו והחזיק טינה בלבו עד עכשו, ועכשו כשנעשים קרובים על-ידי שדוכים או נכנסו באיזה עסק ושפחות, או עובדים באותו בנין או גרים באותו בנין, להיכן יטמין את פניו מרב בושה?! ומכל זה אהובי, בני היקר, אתה יכול להמנע אם תרגיל את עצמך במדת הסבלנות, כי ה"סבלנות משתלמת" מאד, הן לטוח קצר והן לטוח ארך, כי עם סבלנות רק מצליחים, אפלו שעובר על האדם מה שעובר — צרות ויסורים

ומרירות מבני-אדם, כדאי לחכות קצת ולסבל סבל רב, ובלבד שלא לענות למחרפו ולמבזו, ואז ויקא יזכה להצלחת תמיד. וככל זה תקח לעצמך, אהובי, בני היקר, כי מי שיש לו יותר מדת הסבלנות, הוא יותר מנצח לטוח ארוך, כי העקר תלוי כפי מדת הסבלנות שבו, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לעשות כל מיני מאמצים להיות סבלן על כל אשר בא עליך, ואז טוב לך כל הימים, ותזכה לראות את השכינה בעולם הזה; כי מי שבורח ממחלקת ומריבות, על-ידי-זה מתבטלות ממנו כל הקלפות והסטרא אחרא, ההעלמות והסתרות שמעלימות ומסתירות ומכסות את אמתת מציאותו יתברך, וזוכה לחזות בנעם הוי"ה ולבקר בהיכלו; אשרי מי שבורח רק אליו יתברך, ואשרי ואשרי מי שבורח מכל מיני מחלקת ומריבות, וזוכה להיות סבלן גדול על כל אשר בא אליו, שעל-ידי-זה ירגיש על עצמו תמיד ערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, ורבים יתנו מאורו ויתחממו מאורו הפאיר בגלוי אלקותו יתברך, ולכל זה זוכה ויקא על-ידי הסבלנות. ועל-כן ראה, בני היקר, איך שה"סבלנות משתלמת" — בין בגשמי ובין ברוחני, בין לטוח קצר ובין לטוח ארוך, כי על-ידי

הסבלנות האדם רק מנצח, כי בגשמיות אנחנו רואים גבור שיש לו הרבה סבלנות, לבסוף הוא שובר את כל החומות ומפילן ארצה, ונכנס לעיר ומנצח במלחמתו, וברוחניות רואים כשאדם סבלן, ואינו דוחק את השעה, רק בא בכל יום ויום, ומבקש ממנו יתברך ברחמים ובתחנונים, אם יתן — יתן, ואם לאו — לאו, אזי סוף כל סוף זוכה לשבר את כל החומות והשערים הסגורים, ופורץ כל הדלתות, ונכנסות כל התפלות שלו לפני ולפנים ונענה בתפלתו, וכמו־כן לטוח קצר כאשר יושב ודומם מול מחרפו וצוחק ממנו, על־ידי־זה הוא מתבטל ממנו לגמרי, כי כששונאו רואה שלא מגיבים, אז הוא עוזב אותו לגמרי, מה שאין כן כשמגיבים לו, נותנים לו כחות, והוא חוזר ונעור וחוזר ומתגבר, וחוזר וחולק עליו; ועל־כן הכי טוב לא להשיב למחרפו ולמבזו דבר, ועל־ידי־זה יתפוצץ מרב צער, שאין מתיחסים אליו ולא עונים לו, כי הלא כל מה שהוא עונה, בזה נותן לו כח שיחזר ויפער פיו בכל מיני קללות ובזיונות ושפיכות דמים יותר ויותר, אבל ברגע שלא מגיבים לו, על־ידי־זה הוא מתפוצץ מרב צער. וכן לטוח ארץ, אף פעם לא תדע איך תתודע עם האדם

הנה, ועל-פן אשרי ואשרי מי שמתחזק במדת
הסבלנות, שעל-ידי-זה הוא נכלל לגמרי באין סוף
ברוך הוא.

ג.

אהובי, בני היקר! עליך לדעת, כי בזה העולם
עוברים על כל אחד ואחד צרות ויסורים, קטנות
ומכאובים, חלישות הדעת, עניות ומרירות גדולה,
ואין לה בית שלא יהיו שם מריבות וקטטות על
שטיות, ועקר המנצח והמצליח הוא מי שהוא
סבלן יותר גדול, כי עם המדה היקרה של סבלנות
תמיד מצליחים, ומנצחים את כלם. ורואים בחוש
שכל המריבות בבית עם האשה ועם הילדים —
הכל מתחיל רק עם עצבים, שהאדם מתעצבן על
דברים אחרים, ומוציא את העצבים שלו בביתו,
וזה גורם לו לכל המתחים שיסבל מה שיסבל, עד
שמתפוצץ מרב צרות, ומוציא את כעסו בתוך
ביתו, וההבערה ללהב יצאה, עד שממחלקת קטנה
נעשית מחלקת גדולה, עד שבאים, חס ושלום,
לידי גרושין, או לידי הפרדה לשבועות וחדשים,
ולפעמים גם לשנים, וקשה לקשר בין שני בני הזוג

הסבלנות משתלמת קלט

ולאחות את הקרעים, כי המחלות והמריבות והקללות והזלזולים שהיו ביניהם גרמו קרע כל-כך חזק ועמק, עד שקשה כבר לאחות את הקרע, והכל בא מחמת אי סבלנות, וכל הבית מתהפף לגיהנום ממש, רחמנא לישזכן, ואם היית מרגיל את עצמך בעבודה הקדושה של סבלנות, והיית סבלן גדול, היית רואה אשר עם מדת הסבלנות רק מצליחים, כי הסבלנות משתלמת מאד מאד בביתו של האדם, כי בו בזמן שאדם סובל על כל מה שעובר עליו, ואינו מגיב על המחלקת ועל המריבות ועל אי ההבנות בתוך ביתו, על-ידי-זה אין שום קרע בינו לבין אשתו, בינו לבין ילדיו, ועובר על הכל, אף שיש יכול להיות יום יומים או שבוע שלא ידברו עמו, אבל ברגע שהוא בולם את פיו, ואינו מגיב על החרופין ועל הגדופין על הבזיונות ועל השפיכות דמים שהיו מנת חלקו, אז רואה איך שה"סבלנות משתלמת" לו, כי תכף-ומיד הכל יתקן בתכלית השלמות, לא-כן אם אין לאדם סבלנות, אלא הוא רב בתוך ביתו, ומכל שכן שמפקיר את דבורו, על-ידי-זה סובל אחר-כך כל מיני צרות ויסורים ומכאובים, עד שיש בני-אדם שכל-כך נפלו לעמקי עמקים בשאול תחתית

ומתחזקתיו, והגביהו את ידיהם וכאו לידי הכאות,
 שאז כל הבית מתהפך לגיהנום ממש, עד שבאים
 לידי גרושין, רחמנא לישזבן, וכל זה היו יכולים
 לעצור מבעוד מועד, אם היה סבלן גדול, והיה
 סובל כל אשר בא עליו, ולא היה בא למצב כזה
 שאשתו או ילדיו היו עוזבים את ביתו, ולא היה
 צריך להתחנן ולבקש על נפשו שימחלו לו, כי
 ברגע שאדם שותק, ואינו מגיב על החרופין
 והגדופין שבתוך ביתו, אלא נותן הרגשה לאשתו
 ולילדיו שהם צודקים, תכף-ומיד נגמרים כל
 המחלקת והאי הבנות והוכוחים והמריבות
 וההכאות, ונעשה שקט בבית; ועל-כן ראה,
 אהובי, בני היקר, לזכר היטב, שה"סבלנות
 משתלמת" להאדם בביתו, וכשרק יסבל אז ינצח,
 ויכבדו אותו ביותר, הן אשתו והן ילדיו, ואף
 שבתחלה ידמה לו כאלו הם מתחצפים נגדו,
 ועושים לו את המות, ומדברים עליו כל דבר
 אסור, זה רק ההתחלה, אבל אם תסבל כל מה
 שבא עליך, אז הכל יתהפך לטובה, ויכבדו אותך
 מאוד מאוד, העקר ראה לבטל עצמך אליו יתברך,
 ותבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליך ותצליח
 את דרכך, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך

הקדוש-ברוך-הוא; כי באמת מי שמכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, טבעו לכבד את זולתו, כי מי שנכלל בכבודו יתברך, הינו שמציר בדעתו איך שכל העולם פלו מלא כל הארץ כבודו, והוא יתברך מחיה ומתהיה ומקים את כל הבריאה כלה, והוא נמצא בתוך הכבוד הזה, על-ידי-זה הוא מכבד את זולתו ומכבד את הבריות ומכבד את אשתו ומכבד את ילדיו ומכבד את כל מי שבא אליו, ותכף-ומיד פשאדם מכבד את זולתו, על-ידי-זה הוא בעצמו נעשה מכבד, כי מכבדים אותו, כי איזהו מכבד המכבד את כל אדם, ועל-כן מי שמרגיל את עצמו בעבודה זו, אז מצליח דרכו מאוד מאוד, הינו שממשיך על עצמו ערכות, נעימות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, וסובל כל הפא עליו בתוך ביתו, ואינו מגיב, אדרבה הוא מדבר יפה, מחזקם ומאמצם ומעודדם ומשמחם וקונה להם מתנות, אז כלם יפלו תחת רגליו, ויהיו נעשים כלא ממש, כי העקר תלוי כפי מדת האמונה שיש באדם, ועל-כן ראו אצל הצדיקים הגדולים שהיו דבקים כל-כף בו יתברך, שתמיד נתבטלו מתנגדיהם תחתייהם והצליחו מאוד מאוד בגשמיות וברוחניות; אשרי מי שמרגיל את עצמו

במדת הסבלנות בתוך ביתו, ואינו יוצא לריב עם אשתו ועם ילדיו, ובפרט בעתים הללו אשר ההפקרות והכפירות והאפיקורסות כל־כף חזקים בעולם, ויש כל־כף הרבה דעות פוזבות, שבנקל האשה והילדים יכולים להתפס ברוחות רעות, והכל בא על־ידי שהבעל מפקיר אותם, שאז דיקא עוזבים, חס ושלום, את היהדות ובורחים מהאמונה הקדושה, רחמנא לצלן, וכל זה בא על־ידי הפעם והקפידות והרציחה של הבעל, שמכניס אימה יתרה בתוך ביתו; ולכן אהובי, בני היקר אם תרגיל את עצמך במדת הסבלנות, תראה שה"סבלנות משתלמת" לארץ כל הדרך בחיי הנשואין. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק קונה לעצמו את מדת הסבלנות, ואז טוב לו בזה ובבא כל הימים.

ד.

אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה לחיות חיים ערבים ומתקים בזה העולם, עליך להרגיל עצמך במדת הסבלנות, אשר אין עוד מדה יותר יפה ויותר יקרה ממדת הסבלנות, כי הסבלנות

משתלמת מאד מאד לאדם בין בגשמי ובין ברוחני, כי אדם שהוא סבלן עם כל אחד, אזי כלם אוהבים אותו, וכלם רוצים בקרבתו, לא-כן מי שהוא עצבני, הוא יוצא לריב בכל יום עם אחר, ואף אחד לא יכול לסבל אותו, ועל-כן ה"סבלנות משתלמת" בגשמיות מאד מאד, כי כלם אוהבים איש סבלן וכלם שונאים איש עצבני, כי לכל אחד ואחד יש הצרות והמרירות שלו, ואינו צריך עוד צרות, וכן ברוחניות ה"סבלנות משתלמת" מאד, כי אי אפשר ללמד תורה אלא כשהוא סבלני, כי בדרך כלל אדם רוצה ללמד את כל התורה ביום אחד, וכשלא הולך לו הוא מתרשל לגמרי מלמודה, אבל כשיודע שאין יכולים ללמד ביום אחד אלא היום לומדים פרק ומחר פרק ומחרתים עוד פרק, אז במשך הזמן יזכה לסיים את כל הלמודים שלו, וכן הוא בכל פרט ופרט בעבודת השם יתברך, הן בתפלה צריכים לדעת שכל ברכה וברכה שמברכים אותו יתברך, מעלתו גדולה מאד בשמים, וכל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך מעלתו גדולה בשמים, וצריכים להחיות את עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, כי בדרך כלל אדם דוחק את השעה ונעשה עצבני, כי רוצה

לעסק בתפלה כל היום, ורוצה שכל התפלה שלו תהיה רק בכונה, ואם זה לא הולך לו, הוא נשבר לגמרי, אבל כשאדם יודע שברוחניות גם-כן צריכים להיות סבלן גדול מאד, כי מחמת שמרב עוונותיו קלקל את מחו ואת דעתו ונתעקם לבבו בקשיות ובספקות עליו יתברך, על-ידי-זה קשה לו הדבור לדבר עמו יתברך, כי נדמה לו, שאף אחד לא מסתכל עליו, ואף אחד לא שומע אותו, וכן כל ברכה וברכה שצריך לברך אותו יתברך, בא לו מאד מאד קשה, כי מרב עוונותיו — מחשבותיו מבהלות ומבלבלות, ועל-כן צריכים ברוחניות הרבה הרבה סבלנות, לדעת אשר כל ברכה וברכה שמברכים אותו יתברך מאד יקרה בשמים, וכל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך, הוא מאד מאד יקר אצלו יתברך, וכן בקיום המצוות כל מצוה ומצוה צריכה להיות יקרה אצלו, וכשיודע ידיעה זו, אז ימשיך על עצמו המון המון נקודות טובות; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, איך ה"סבלנות משתלמת" ברוחניות ובגשמיות, ועל-כן הרגל את עצמך במדת הסבלנות להיות סבלן על כל הבא עליך, ואף פעם אל תשבר, ואפלו אם באים אנשים וקמים עליך ורודפים אותך בחרופין וגדופין, אל

הסבלנות משתלמת

קמה

תשים לב לכל זה, אתה ברח לך רק אליו יתברך, ותדע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון. ובידיעות אלו תפטר מכל הצרות בגשמיות, כי כשיש לך ידיעות אלו — אתה סבלן, ואתה לא שם לב למה שאומרים עליך, ולמה שמחרפים אותך, אתה תדבק את עצמך בו יתברך. וכן ברוחניות אתה לא נשבר משום דבר, ואפלו שאומרים עליך שאין לך כבוד תקנה, אתה לועג לכל אלו שאומרים לך דבר כזה, כי אצלו יתברך כל נקדה טובה שרק עושים בשבילו, זה מאד מאד יקר אצלו יתברך, ועל-פן ראה אהובי, בני היקר, להיות סבלן גדול, ואז דיקא תצליח בין בגשמי ובין ברוחני; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

ה.

אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה להצליח עם

ילדיך, אתה צריך להיות סבלן גדול בתוך ביתך, כי הילדים מאד מאד ממררים את החיים של ההורים, ותכף-ומיד ההורים מתעצבנים ונותנים להם מכות על ימין ועל שמאל, ובאמת זה לא דרך להרביץ לילדים, כי עם הכאות לא מגיעים אל שום דבר, אדרבה רק מתעצבנים והורסים את הבריאות, והילדים נעשים יותר פראיים, ומה גם על-ידי רבוי פעם ורציחה בבית, ועל-ידי רבוי עצבנות הילדים נעשים פראים, כי אין זה דרך חנוף להכות ולהרביץ ולהשתולל על ילדים, אדרבה ילדים יותר מבינים כשמדברים אתם יפה, ומסבירים להם ומראים להם את טעותם ומשתדלים לתקן אותם, ואז הם ממשמעים מאד מאד, כי באמת ילדים רוצים שיחנכו אותם, אבל רק בצורה של סבלנות, ועל-פן צריכים להוריד את עצמם אליהם ולהסבירם, ולדבר עמהם פעם אחר פעם, ואף שנדמה שלא פועלים אצלם כלום, אתה צריך לדעת שכל דבור ודבור שמדברים עם הילדים — הם שומעים, ועל-ידי רבוי הסבלנות אליהם, אז תראה שה"סבלנות משתלמת", לא-כן כשהוחקים את השעה, ומכים ומרביצים להם, הם נעשים יותר מפרעים ויותר אלימים, ונתבלבלת

דעתם לגמרי; ועל־כֵּן ראה, אהובי, בני היקר, להתאזר במדת הסבֿלנות, ואז תראה איך שתצליח דרכך ברוחניות ובגשמיות עם ילדיך, והילדים יהיו מצלחים מאד מאד; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ומרגיל את עצמו במדת הסבֿלנות.

ו.

אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה להצליח בין בני אדם, ראה לאחז במדת הסבֿלנות, כי בני־אדם אינם אוהבים איש עצבני, כי מספיק להם עם הצרות שלהם, כי אין לה עוד אדם בזה העולם שלא עוברות עליו צרות, והוא רוצה לשמע איזו מלת עדוד או איזה דבור טוב, וכשפוגש איזה אדם שמאמץ אותו ומחזק אותו, אז רוצה בחברותו, לא־כן כשפוגש אדם עצבני וכעסן ורוצח, אז הוא בורח ממנו, כי אף אחד לא רוצה לסבל את העצבנות של השני; ולכן אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחיים, ואם אתה רוצה להצליח עם בני־אדם, ראה להקדים שלום לכל אדם, ותהיה סבלן גדול, ואז תראה איך שכלם יאהבו אותך, וכלם ירצו להיות בחברתך, ורק

יֵעֲזְרוּ לָךְ, כִּי הַ"סְבֻלָּנוֹת מִשְׁתַּלְמָת" לְטוֹחַ קֶצֶר
 וְלְטוֹחַ אָרֶץ, מִי שֶׁהוּא סְבֻלָּן הוּא מְצַלִּית, כִּי כָל־
 אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, וּמִי שֶׁהוּא עֲצֻבָנִי הוּא נִכְשָׁל, כִּי
 כָל־שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ; וְעַל־כֵּן רֵאָה מֶה לְפָנֶיךָ, אֲהוּבִי,
 בְּנֵי הַיָּקָר, וְאֵל מֶה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל־יְדֵי מַדַּת
 הַסְבֻלָּנוֹת, וְלָכֵן רֵאָה לְהִתְאַזֵּר בְּמַדַּת הַסְבֻלָּנוֹת
 לְסִבֵּל אֶת כָּל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי מֶה שֶׁרַק עוֹבֵר
 זֶה רַק לְפִי שְׁעָה, וְתִכְף־וּמִיד כְּשֶׁרַק עָבַר, כְּבָר עָבַר
 וְנִגְמַר כָּל הַסְפּוּר וְכָל הָעֲנִיָּן, לֹא־כֵן אִם יֵצֵאתָ
 תִּכְף־וּמִיד לְרִיב, אֵין לָךְ כְּלוּם, וְלָכֵן רֵאָה רַק
 לְסִבֵּל, וְהַ"סְבֻלָּנוֹת מִשְׁתַּלְמָת" לָךְ, כִּי יֵאָהְבוּ אוֹתָךְ
 עֲכָשׁוּ, וְיֵאָהְבוּ אוֹתָךְ אַחֲר־כֵּן, וְתִמִּיד יִרְצוּ לְעֹזֵר
 לָךְ, כִּי הַסְבֻלָּן יֵשׁ לוֹ יְדִידִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד,
 לֹא־כֵן הָעֲצֻבָנִי יֵשׁ לוֹ הִרְבֵּה שׁוֹנְאִים; וְעַל־כֵּן מְדוּעַ
 לֹא תֵאֱמָר בְּמַדַּת הַסְבֻלָּנוֹת, שֶׁזוֹ מַדָּה יִקְרָה מְאֹד
 מְאֹד, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְעֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלִי הַמַּדָּה
 הַיָּקָרָה הַזֶּה שֶׁל סְבֻלָּנוֹת; וְעַל־כֵּן רֵאָה אֲהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לְחִזֵּק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּמַדַּת הַסְבֻלָּנוֹת, לְסִבֵּל כָּל
 מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַקֵּר הָעֵצָה לָזֶה הוּא רַק לְהִכְנִיס
 אֶת עֲצֻמָּךְ בְּאֻמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תִּצְלִיחַ
 בְּרַבְּךָ תְּמִיד.

אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לחיות חיים ערבים ומתקים בזה העולם, ראה לברוח רק אליו יתברך, ותמיד תציר לפניך, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה וממהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא ממנו יתברך, וזוהי מדרגת הצדיקים, שתמיד דבקים בו יתברך, ועל-כן הם תמיד סבלניים, והסבלנות עוזרת להם להגיע לכל המדרגות שבעולם, ומה שתראה צדיק שזכה בזה העולם למדרגות והשגות גבוהות ודבקות הבורא יתברך שמו, אין זה אלא על-ידי שהתחזק במדת הסבלנות, כי בודאי גם עליו עבר בזה העולם מרירות וצרות ויסורים, אך התאזר במדת הסבלנות, ודיקא על-ידי-זה עלה מעלה אחר מעלה, לא-כן אם אתה רואה שאחד יגע וטרח בעבודת השם יתברך, ולא זכה לשום דבר, הוא רק מחמת שנפל לכעס ועצבנות, ולא החזיק מעמד במדת הסבלנות, כי כל אלו הצדיקים שנכנסו במדת הסבלנות, הם זכו לילך על דרך המלך, וגדלו והצליחו ברוחניות ובגשמיות, ונתקבצו

אליהם המון אנשים, כי את הסבלן כלם אוהבים; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לעזוב כבר את כל השטיות שלך וכל הדמיונות שלך, ואל תצא לריב עם אף אחד, אלא הדבק את עצמך בו יתברך, ולא תרצה שום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו ואת תורתו הקדושה, ותעסק בתפלות ותחנונים אליו יתברך, ותהיה סבלן גדול מאד מאד, אז תצליח דרכך, ותזכה לבוא עוד בזה עולם למה שאתה צריך לבוא, ועולמך תראה בחייה, ותחיה בעולם הזה כדגמת העולם הבא; אשרי מי שמדבק את עצמו בו יתברך, ואשרי ואשרי מי שהולך בדרך הנוראה והנפלאה הזו של מדת הסבלנות, ואז זוכה לחיות חיי עולם הבא בעולם הזה; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!